

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Pētījums veikts Valsts kancelejas administrētā projekta „Atbalsts strukturālo reformu ieviešanai valsts pārvaldē” (identifikācijas Nr. 1DP/1.5.1.1.1./10/IPIA/CFLA/004/002) aktivitātes Nr. 6.1.

„Atbalsts Prezidentūras darba programmas izstrādei”
(iepirkuma ID Nr. MK VK 2011/29 ESF) ietvaros
Projektu 100% finansē Eiropas Sociālais fonds

KOPSAVILKUMS PAR GLOBĀLAJĀM TENDENCĒM UN ES DARBA KĀRTĪBAS AKTUALITĀTĒM, KĀ ARĪ ESOŠAJĀM LATVIJAS POLITIKAS PRIORITĀTĒM

atbilstoši līgumam

Nr. 12 no 2012. gada 21. februāra

„Atbalsts Prezidentūras darba programmas izstrādei”

2012. gada 1. jūnijs

Saturs

IEVADS	2
1. ES ārējā un drošības politika.....	3
2. Lauksaimniecība un zivsaimniecība	4
3. Nodarbinātība, sociālā politika, veselība, patērētāju tiesību aizsardzība.....	5
4. Reģionālā attīstība.....	6
5. Tieslietas un iekšlietas.....	7
6. Izglītība, zinātne un kultūra	8
7. Transports un elektroniskie sakari	9
8. Vide un enerģētika	10
9. Ekonomika un finanses	11
10. Konkurētspēja	12

IEVADS

Konteksts

Latvija 2015. gada pirmajā pusē uzņemsies Eiropas Savienības (ES) Padomes prezidentūras pienākumus. ES Padomes prezidentūras pienākumus sešus mēnešus pēc kārtas rotējošā kārtībā jāveic ES (iepriekš Eiropas Kopienu) dalībvalstīm saskaņā ar 1957. gadā noslēgto Eiropas Kopienu dibināšanas līgumu. 2007. gada 1. janvārī ES Padome pieņēma (2007/5/EK, Euratom) lēmumu par kārtību, kādā rotē ES Padomes prezidējošās valstis. Pamatojoties uz Padomes 2006/683/EK lēmumu, kopš 2007. gada 1. janvāra arī tika aizsākts tā saucamais prezidentūru trio princips, kā ietvaros trīs secīgu valstu prezidentūrām ir jāpieņem kopīga 18 mēnešu ES Padomes prezidentūras programma, lai tādējādi nodrošinātu lielāku saskaņotību un politiku iniciatīvu pēctecību. Latvija būs vienā prezidentūras trio kopā ar Itāliju un Luksemburgu. Itālija būs pirmā šī trio valsts un veiks prezidentūras pienākumus no 2014. gada 1. jūlija līdz 31. decembrim. Latvija prezidēs no 2015. gada 1. janvāra līdz 30. jūnijam, bet Luksemburga – no 2015. gada 1. jūlija līdz 31. decembrim.

Sakarā ar Lisabonas līgumu, kurš stājās spēkā 2009. gada 1. decembrī, individuālu dalībvalstu ietekme ES Padomes prezidēšanā ir mazinājusies, salīdzinot ar situāciju, kāda bija pirms Lisabonas līguma. Latvijai kopā ar Itāliju un Luksemburgu, pārējām divām trio valstīm, būs jāizstrādā kopīga ES Padomes prezidēšanas programma 18 mēnešiem. Lai gan programmas veidošanā būs jāvienojas par kopīgiem uzstādījumiem un šo uzstādījumu formulēšanā jāņem vērā iepriekšējo prezidentūru, it īpaši iepriekšējā trio iesāktais, lai nodrošinātu turpināmību, Latvijai ir nepieciešams skaidri formulēt savu nostāju ES politiku jautājumos un izvirzīt prioritātes, kuras tā vēlas īpaši akcentēt savas prezidentūras laikā.

Kopsavilkuma mērķis un struktūra

Lai palīdzētu Latvijai noskaidrot iespējamās prioritāros jautājumus atsevišķās nozarēs un iespējamās Latvijas prioritātes ES Padomes prezidentūras periodam, 2012. gada vasarā tiks rīkotas desmit nozaru diskusijas. Šis kopsavilkums paredzēts kā sākotnējais informatīvais materiāls diskusijām un to paredzēts izsniegt diskusiju dalībniekiem pirms diskusijām. Kopsavilkuma mērķis ir veicināt diskusiju gan par tajā iekļautajiem, gan neiekļautajiem jautājumiem, kas varētu būt nozīmīgi Latvijai ES Padomes prezidentūrā.

Kopsavilkuma pamatā ir šī projekta¹ ietvaros veikta padziļināta un detalizēta ekspertu veikta analīze par globālajām, ES un Latvijas politikas tendencēm un prioritātēm, kas ietverta projekta 2. nodaļā (Informatīvi analītisks materiāls par globālajām tendencēm un ES darba kārtības aktualitātēm) un 3. nodaļā (Ziņojums par esošajām Latvijas politikas prioritātēm).

Ziņojuma formāts veidots atbilstoši atklāta konkursa „Atbalsts Prezidentūras darba programmas izstrādei” (iepirkuma identifikācijas nr. MK VK 2011/29 ESF) tehniskās specifikācijas punktam 3.1.3.

¹ Projektu „Atbalsts Prezidentūras darba programmas izstrādei” (iepirkuma ID Nr. MK VK 2011/29 ESF) administrē Valsts kanceleja, sadarbojoties ar Ārlietu ministriju un Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomē sekretariātu. Projektu īsteno Latvijas Politologu biedrība, sadarbojoties ar vadības konsultāciju un revīzijas uzņēmumu „Ernst & Young Baltic” SIA un virkni nozaru ekspertu.

Projekta gaitā ir izstrādāti informatīvi analītiskie materiāli par globālajām tendencēm, ES darba kārtības aktualitātēm un Latvijas politikas prioritātēm nozaru griezumā un šo materiālu kopsavilkumi. Projekta ietvaros tiek rīkotas vairākas nozaru diskusijas un noslēguma diskusijas, kurās paredzēts apzināt iespējamās Latvijas prioritātes ES Padomes prezidentūrā 2015. gada pirmajā pusē. Projekta beigu fāzē, pamatojoties uz diskusijās izskanējušajiem viedokļiem, tiks izstrādāts ziņojums par iespējamajām prioritātēm un to sasniegšanas riskiem.

1. ES ārējā un drošības politika

Globālās tendences un problēmas	ES darba kārtības aktualitātes	Latvijas politikas prioritātes
<ul style="list-style-type: none"> ES ārpolitikas vienotības pakāpe <p><i>Pasaulē izteiktāt nostiprinās daudzpolārs varas sadalījuma modelis, kurā līdzās ASV arvien lielāka ietekme ir citām valstīm (piem., Ķīna, Indija, Brazīlija), kuru ekonomiskā un militārā kapacitāte pēdējos gados ir būtiski palielinājusies. Lai ES loma pasaulē saglabātos, liela nozīme būs tam, cik lielā mērā ES dalībvalstis īsteno vienotu ārpolitiku.</i></p> <p><i>Lai gan daudzos ārpolitikas jautājumos ES dalībvalstis krīžu laikā spēj labi koordinēt savu rīcību, tomēr politiski, ekonomiski un vēsturiski jūtīgos konfliktos (lielākā daļa) ES dalībvalstu nespēj atrast kopsaucēju.</i></p>	<p>Šā brīža tendences liecina, ka dalībvalstu ārpolitiku arvien vairāk ietekmēs komercintereses un līdzšinējās veiksmīgās Eiropas ārpolitikas iniciatīvas tuvākajā nākotnē varētu būt neefektīvas. Tādēļ vienotas ārpolitikas jautājumos Eiropa varētu meklēt jaunus efektīvus ārējās un drošības politikas instrumentus, par kuriem dalībvalstis varētu panākt vienprātību un kuri būtu nepieciešami arī citām pasaules valstīm.</p>	<p>Latvijai ir savas intereses un arī padziļinātas zināšanas par Eiropai ļoti būtisku ārējās un drošības politikas tēmu – Austrumu partnerību. Tādēļ arī Latvijai nozīmīgākais aspekts prezidentūras laikā varētu būt Austrumu partnerības stiprināšana, atbalstot kopējās partnerības iniciatīvas un, izmantojot Latvijas īpašo pieredzi un ekspertus, īstenojot mērķtiecīgus un efektīvus risinājumus Latvijas prioritārajās ES austrumu kaimiņvalstīs.</p> <p>Tiesa gan, Austrumu partnerības stiprināšanas iespējas būs atkarīgas ne tikai no tā, vai ārpolitikas jautājumi Latvijas prezidentūrā būs prioritāri (ietverot attiecīgus atbalsta līdzekļus), bet arī no šo valstu iekšpolitikajām norisēm un intereses par dialoga padziļināšanu ar ES, notikumiem ES dienvidu kaimiņvalstīs un notikumiem ES iekšienē.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ES dalībvalstu militārā kapacitāte ir zema <p><i>Lai gan ES rīcībā ir dalībvalstu delegēts bruņoto spēku kontingents, ES dalībvalstu militārās spējas ir vājas, kā to pierādīja nesena militārais konflikts Lībijā. Turklāt ES valstu militārajām spējām būs tendence samazināties, jo lielākajā daļā ES valstu izdevumiem aizsardzībai ir tendence samazināties. Tajā pat laikā citu valstu (piem., Krievija, Tuvo Austrumu un Āfrikas valstis) aizsardzības tēriņiem ir tendence palielināties.</i></p>	<p>Paredzams, ka līdz ar Eiropas Ārējā darbības dienesta izveidi turpināsies drošības politikas koordinācijas attīstība, tomēr var prognozēt, ka tāpat turpināsies arī drošības politikas nākotnes redzējuma meklējumi. Papildus stimuls ES drošības politikas ciešākai integrācijai ir tas, ka ASV aizvien lielāku uzmanību pievērš Klusā okeāna reģionam, tāpēc būtiski ir jautājumi par NATO un ES attiecībām ES drošības kontekstā un par militāro spēju saglabāšanu samazināta aizsardzības finansējuma apstākļos.</p>	<p>Viena no Latvijas prioritātēm varētu būt saistīta ar ES un NATO sadarbības veicināšanu, uzsverot Eiropas Aizsardzības aģentūras nozīmi efektīvas militārās kooperācijas panākšanā.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ES ārpolitikas institucionālie pārkārtojumi <p><i>Lai gan ar ārējās un drošības politikas jautājumiem Eiropā nodarbojas gan atsevišķi Komisijas ģenerāldirektorāti, gan ES Padome, būtiski, ka līdz ar Lisabonas līguma stāšanās spēkā ir izveidota viena institūcija – Eiropas Ārējās darbības dienests (EĀDD), kura loma ir koncentrēt Eiropas ārējās politikas instrumentus (ko tas daļēji jau izdarījis, integrējot vairākas citas institūcijas). Institucionālie pārkārtojumi ir nozīmīgi, jo norāda uz ES dalībvalstu vēlmi spēt rīkoties kā vienam veselumam attiecībā pret citiem aktieriem. Tomēr arī pēc EĀDD izveides nevar apgalvot, ka ES ārpolitika ir bijusi pilnībā vienota.</i></p>	<p>Iespējams prognozēt, ka ES institucionālā integrācija sakarā ar ārējās un drošības politikas jautājumiem turpināsies, tomēr saasināsies jautājums par dalībvalstu kontroli pār šīm institūcijām, jo šobrīd institūciju darbību un politikas virzību koordinē Augstā pārstāve, mazinot kontroles un uzraudzības funkcijas gan dalībvalstu parlamentārajās, gan izpildvaras struktūrās. Iespējams, ka nākotnē, lai efektīvāk tiktu izmantoti ārējās politikas instrumenti, būs nepieciešams nodrošināt piederības sajūtu, lai dalībvalstis izjustu EĀDD, kā efektīvu savu kopējo ārējās politikas iniciatīvu īstenošanas instrumentu.</p>	<p>Latvija varētu aktualizēt jautājumu par EĀDD darbības efektivitāti un sadarbības veicināšanu konsulārajos jautājumos starp ES delegācijām un ES dalībvalstu diplomātiskajām pārstāvniecībām ārpus ES.</p>
Jautājumi diskusijai		
<ul style="list-style-type: none"> Kāda varētu būt ES ārpolitikas dienaskārtība 2015. gadā un pēc tā? Kādas varētu būt Latvijas ārpolitiskās intereses 2015. gadā un vēlāk? Kā harmonizēt Latvijas ārpolitiskās intereses ar ES ārpolitikas dienaskārtību tā, lai kopējā ārpolitika veicinātu Latvijai nozīmīgo mērķu sasniegšanu? Kā visefektīvāk izmantot Latvijas padziļinātas zināšanas atsevišķos ārējās un drošības politikas jautājumos tā, lai efektīvi spētu ietekmēt arī citas ārējās un drošības politikas tendences? 		

2. Lauksaimniecība un zivsaimniecība

Globālās tendences un problēmas	ES darba kārtības aktualitātes	Latvijas politikas prioritātes
<ul style="list-style-type: none"> Augstās pārtikas cenas <i>Cilvēku skaita palielināšanās pasaules līmenī, kā arī vidusslāņa īpatsvara pieauguma dēļ prognozējams lielāks pieprasījums pēc pārtikas, kuras nodrošināšanā primāra ir lauksaimniecības ražošanas kapacitāte. Papildus tam ekonomiskā krīze ir atstājusi ietekmi uz lauksaimniecību un lauku reģioniem, tādējādi atsaucoties uz lauksaimniecības ražošanas izmaksām un tātad arī pārtikas produktu cenām.</i> 	<p>Viena no ES prioritātēm lauksaimniecībā būs nodrošināt efektīvāku pārtikas ražošanu, nepalielinot energoresursu u.c. ierobežotu resursu izmantošanu.</p>	<p>Ņemot vērā, ka Latvijā un citās jaunajās ES dalībvalstīs ir salīdzinoši zema lauksaimnieku konkurētspēja un neefektīva lauksaimnieciskā ražošana, viena no Latvijas prioritātēm varētu būt ES līmenī aktualizēt jautājumus, kas saistīti ar lauksaimniecības un zivsaimniecības efektivitātes un konkurētspējas veicināšanu, kas ietver gan apmācību veikšanu, gan dažādu atbalsta instrumentu izmantošanu.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Lauksaimniecības un zivsaimniecības negatīvā ietekme uz vidi <i>Intensīvā lauksaimniecība Eiropā degradē zemi un piesārņo vidi. Lauksaimniecības nozare ir saistīta ar nozīmīgiem siltumnīcefekta gāzu izmešu apjomiem, kā arī dabisko ūdenstilpju piesārņojumu, kurās nonāk lauksaimniecībā izmantotie minerālmēsli. Attiecībā uz zivsaimniecību, būtisks jautājums ir par zivju populācijas ilgtspējas nodrošināšanu, kā arī bioloģiskās daudzveidības veicināšanu.</i> 	<p>Viena no ES politikas tendencēm būs aktīvāka diskusija par dabas resursu ilgtspējas un klimata pārmaiņu jautājumiem, kas saistīti ar lauksaimniecības un zivsaimniecības sabiedrisko labumu nodrošināšanu, „zaļās izaugsmes” un inovāciju veicināšanu, klimata pārmaiņu ietekmes mazināšanu, kā arī lauksaimniecības un zivsaimniecības (ne tikai zvejniecības, bet arī akvakultūras) ilgtspējas nodrošināšanu.</p>	<p>Viena no Latvijas prioritātēm varētu būt saistīta ar bioloģiskās lauksaimniecības attīstīšanu ES, kas ietvertu ar vidi un ainavām saistītu jautājumu risināšanu, ekopārtikas un ekolauksaimniecības attīstību, kā arī zivsaimniecības ilgtspējas veicināšanu, ietekmes uz vidi mazināšanu un alternatīvu resursu izmantošanu.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Lauku reģionu ekonomiskā atpalicība <i>Lauksaimniecība un zivsaimniecība ir svarīga lauku reģionos, jo tā rada papildu ekonomisko aktivitāti ciešā saistībā ar pārtikas pārstrādi, tūrismu un tirdzniecību. Virknē reģionu lauksaimniecība un zivsaimniecība ir vietējo tradīciju un sociālās identitātes pamats. Lai gan arvien plašāk lauku apgabalos attīstās citas nozares, lauksaimniecības un zināmā mērā arī zivsaimniecības attīstība vidējā termiņā joprojām vērtējama kā būtisks faktors lauku teritoriju attīstībā. Tā kā šobrīd lauksaimniecības un zivsaimniecības potenciāls vēl nav izsmelts, tad tas ir viens no iemesliem, kādēļ labklājības līmenis lauku teritorijās ir zemāks par labklājības līmeni pilsētās.</i> 	<p>Viena no ES politikas tendencēm būs teritoriju līdzsvarota attīstība, lai tiktu sekmēta nodarbinātība un paplašināta saimniecību diversifikācija, kas saistīta ar vietējo ražotāju un resursu pilnvērtīgu izmantošanu, kā arī ar strukturālās dažādības nodrošināšanu, sekmējot mazo saimniecību pastāvēšanu. ES lauku attīstības politikas būtiskāko izaicinājumu skaitā būs lauku ekonomikas ilgtspējīgas attīstības, kā arī lauku kā kvalitatīvas dzīves un darba telpas nodrošināšana, īpaši atbalstot ES konverģences reģionus.</p>	<p>Viena no Latvijas prioritātēm varētu būt saistīta ar lauksaimniecībā (arī zivsaimniecībā) iesaistīto darbinieku kvalifikācijas celšanu ES konverģences reģionos, jo šo reģionu labklājības līmenis būtiski atšķiras no attīstītākajiem ES reģioniem. Šajā ziņā svarīgi būtu likt uzsvāru uz pasākumiem, kas saistīti ar darbinieku kvalifikācijas un prasmju pilnveidošanu gan saistībā ar attiecīgo nozaru specifiku, gan uzņēmējdarbības prasmēm tieši lauksaimniecības un zivsaimniecības jomā.</p>
Jautājumi diskusijai		
<ul style="list-style-type: none"> Kuri ar lauksaimniecību un zivsaimniecību saistītie problēmjaudājumi Latvijā būs visaktuālākie 2015. gadā un vēlāk? Kuras tendences un problēmjaudājumus Latvija varētu izvirzīt par prioritārajiem prezidentūras laikā 2015. gadā? Ar kādiem instrumentiem ES varētu veicināt efektivitātes paaugstināšanu lauksaimniecības un zivsaimniecības nozarē? Vai iespējams efektīvi attīstīt lauksaimnieciskās ražošanu, nenodarot būtisku kaitējumu videi? Kā atrast līdzsvaru starp lauksaimniecisko ražošanu un vides aizsardzību? Vai ar ES politiku mazināt iedzīvotāju aizplūšanu no lauku reģioniem? Vai urbanizācijas procesa mazināšana ir vienīgais veids kā veicināt lauku attīstību? 		

3. Nodarbinātība, sociālā politika, veselība, patērētāju tiesību aizsardzība

Globālās tendences un problēmas	ES darba kārtības aktualitātes	Latvijas politikas prioritātes
<p>• Jauniešu bezdarbs</p> <p><i>Pēdējo gadu laikā jauniešu bezdarbs ir kļuvis par vienu no visas ES aktuālākajām problēmām. 2012. gada janvārī ekonomiskās krīzes rezultātā jauniešu bezdarbs ES sasniedza rekordaugstu rādītāju (22,4%, kas ir aptuveni 5,5 miljoni cilvēku), atsevišķās valstīs (Spānijā un Grieķijā) sasniedzot gandrīz 50%. Bezdarbs negatīvi ietekmē gan pašu jauniešu nākotnes izredzes paaugstināt personīgo labklājības līmeni, gan ES valstu konkurētspēju vidējā un ilgtermiņā, jo ilglaicīgi bezdarbnieki zaudē motivāciju gan attīstīt savas prasmes un iemaņas, gan atgriezties darba tirgū pat tad, kad rodas tāda iespēja.</i></p>	<p>Lai risinātu bezdarba problēmas, ES politikas darba kārtībā tuvākajā nākotnē aktuāls būs jauniešu nodarbinātības veicināšanas jautājums, kas ietver atbalstu ilgstoša bezdarba riskam pakļautajiem jauniešiem, kā arī dažāda veida apmācības un atbalstu karjeras vai uzņēmējdarbības uzsākšanai.</p>	<p>Augsts bezdarbs ir viena no Latvijas un citu ES dalībvalstu nozīmīgākajām problēmām, jo tas ir cieši saistīts gan ar tādiem sociālekonomiskajiem aspektiem kā nabadzība un emigrācija, gan arī ar valsts konkurētspēju un ekonomisko izaugsmi. Viena no Latvijas politikas prioritātēm vidējā un ilgtermiņā varētu būt saistīta ar nodarbinātības veicināšanu ES, īpašu uzmanību pievēršot jauniešu bezdarba mazināšanai. Šajā ziņā varētu likt uzsvāru uz ES atbalsta instrumentiem uzņēmējdarbības uzsākšanai un dažāda veida apmācībām.</p>
<p>• Nabadzība, demogrāfijas izmaiņas, diskriminācija</p> <p><i>Sociālās politikas jomā nabadzība, sociālā atstumtība un sabiedrības novecošanās ir būtiskas problēmas. Tāpat nozīmīgs jautājums ir saistībā ar etnisko, seksuālo vai citu minoritāšu, kā arī personu ar veselības vai kustību traucējumiem diskrimināciju un dzimumu līdztiesības neievērošanu. Šie aspekti kavē sociālo iekļaušanu, vienlīdzīgu piekļuvi veselības un citiem sociālajiem un sabiedriskajiem pakalpojumiem, kā arī ikviena indivīda iespējas pašrealizēties.</i></p>	<p>Lai mazinātu nabadzības, sociālās atstumtības un diskriminācijas izplatību, ES politika nākamajos gados tiks vērsta uz sociālās aizsardzības, iekļautības un vienādu iespēju visiem veicināšanu, tai skaitā veselības aprūpes pieejamības nodrošināšanu un dzimumu līdztiesības veicināšanu.</p>	<p>Ņemot vērā ES valstu un Latvijas demogrāfiskās tendences (piemēram, sabiedrības novecošanās, zemie dzimstības rādītāji), Latvijas politikas prioritāte varētu būt veselības un sociālo pakalpojumu kvalitātes un pieejamības nodrošināšana, ievērojot sociālā taisnīguma principu, veicinot ES valstu sadarbību sociālās politikas pieredzes pārņemšanā demogrāfisko problēmu risināšanai un iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanai, veicinot pārrobežu veselības pakalpojumu izmantošanu un attīstot e-veselības pasākumus.</p> <p>Saistībā ar zemo dzimstību ES, Latvija varētu aktualizēt jautājumus par līdzsvaru starp darba un ģimenes dzīvi, ES līmeņa bērnu un ģimeņu atbalstu politiku, kā arī veselības aprūpi, kas risinātu ne tikai demogrāfijas, bet arī ES konkurētspējas problēmas. Nodrošinot pieejamu un kvalitatīvu veselības aprūpi, var veicināt to, ka vairāk cilvēku ir veseli un darbaspējīgi, tādējādi tiek samazināts hronisko pacientu skaits.</p> <p>Tāpat viena no Latvijas prioritātēm varētu būt sociālā iekļaušana un diskriminācijas mazināšana, veicinot vienādu iespēju nodrošināšanu, diskriminācijas mazināšanu uzņēmumos, atbalstot NVO un informējot sabiedrību par dažādām sociālajām grupām.</p>
<p>• Neefektīva pārrobežu patērētāju tiesību aizsardzība ES ietvaros</p> <p><i>Patērētāju tiesību ievērošana ir pamatā labi funkcionējošam vienotajam tirgum – patērētāju uzticības rādītāji būs augstāki, ja tiks nodrošināta pienācīga viņu tiesību ievērošana un, vajadzības gadījumā, aizstāvēšana. Tomēr pašlaik ES patērētājiem ir problēmas saņemt efektīvu viņu tiesību aizsardzību gadījumos, kad preču vai pakalpojumu pirkumos ir iesaistītas citas ES valstis.</i></p>	<p>Šajā ziņā ES politikas prioritātes vidējā termiņā varētu būt patērētāju tiesību aizsardzības īstenošana, ietverot alternatīvu strīdu izšķiršanas mehānismu attīstīšanu ES, kā arī Eiropas patērētāju tiesību aizsardzības tīkla darbības uzlabošanu.</p>	
Jautājumi diskusijai		
<p>• Kuri no šiem vai citiem problēmjaudājumiem varētu būt visaktuālākie 2015. gadā un kā tos risināt ES līmenī:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nodarbinātības jomā - darba tirgus līdzsvarota attīstība (darbavietu radīšana reģionos, nodarbināto izglītība, elastdrošības veicināšana, uzņēmējspēju attīstība); • Sociālās politikas jomā - valsts atbalsts demogrāfisko jautājumu risināšanā (zemā dzimstība, sabiedrības novecošanās, paaudžu solidaritāte); • Veselības jomā - veselīga dzīves veida popularizēšana, gados vecāko cilvēku produktīvas ilgmūžības veicināšana. <p>• Kurās jomās Latvija ir viskompetentākā un ar pieredzi, ko var izmantot citas ES valstis?</p> <p>• Kuras tendences un problēmjaudājumus Latvija varētu izvirzīt par prioritārajiem prezidentūras laikā 2015.gadā?</p> <p>• Kā veicināt sociālo iekļaušanu un vienādu iespēju nodrošināšanu tajos ES reģionos, kurus ekonomiskā krīze skārusi visvairāk?</p>		

4. Reģionālā attīstība

Globālās/ES tendences un problēmas	ES darba kārtības aktualitātes	Latvijas politikas prioritātes
<ul style="list-style-type: none"> Lielas dzīves līmeņa atšķirības starp dažādiem Eiropas reģioniem <i>Eiropā joprojām pastāv liels ienākumu un dzīves līmeņa atšķirības starp ES vecajām un jaunajām dalībvalstīm, kā arī starp ES centrālajiem un perifērijas/ pierobežu reģioniem un tāpat arī valstu iekšējo reģionu un teritoriju starpā. Kohēzijas politika, kas vērsta uz šo atšķirību mazināšanu, nav vainagojusies ar lieliem panākumiem, ko ietekmējusi globālā finanšu krīze, jauno dalībvalstu iedzīvotāju migrācija uz vecajām dalībvalstīm (augstāka dzīves līmeņa meklējumos) un sevišķi Austrumeiropas valstu zemā konkurētspēja salīdzinot ar industriālajām Rietumeiropas valstīm.</i> 	<p>Tā kā Eiropa kā reģions pasaules mērogā arī izjutīs globālās demogrāfiskās pārmaiņas, it sevišķi Eiropas iedzīvotāju novecošanos, tādēļ migrantu darbaspējīgā vecumā ieplūšana var vēl vairāk palielināt dzīves līmeņa un kvalitātes izmaiņas starp dažādiem Eiropas reģioniem, jo migranti izvēlēties tos reģionus, kuros tiks piedāvātas darbavietas un salīdzinoši labas sociālās garantijas. Tādējādi, ja netiks veikti preventīvi pasākumi, globālās migrācijas rezultātā, bagātākie Eiropas reģionu nostiprinās savu konkurētspēju un izaugsmi, savukārt nabadzīgākie turpinās cīnīties par savu izaugsmi. Sakarā ar šiem izaicinājumiem, būtiskākais reģionālās politikas mērķis tuvākajā laikā saglabāsies reģionālā izlīdzināšanās, uz ko ES vēršīs dažādus izaugsmi atbalstošus un savstarpēji papildinošus pasākumus, īpaši rūpējoties par darbavietu radīšanu un nodrošināšanu, kā arī ekonomiskās izaugsmes stimulēšanu nabadzīgākajos ES reģionos.</p>	<p>Līdzīgi kā citās ES dalībvalstīs arī Latvijā novērojama polarizācija – dažas lielās vai turīgās pilsētas piesaista darbaspēku un investīcijas no citiem reģioniem – tādēļ palielinās iedzīvotāju ienākumu un dzīves līmeņa atšķirības reģionu starpā.</p> <p>Viens no būtiskiem reģionālās politikas attīstības mērķiem Latvijai ES prezidentūrā varētu būt reģionu attīstības līmeņa izlīdzināšana ES, paredzot dažādus reģionālo budžetu finansējuma veidus, kā arī apdomīgi izmantojot ES kohēzijas politikas finansējumu šim mērķim.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Katrs reģions uzstāda savas attīstības prioritātes – nenotiek sadarbība <i>Valstu un reģionu atšķirīgās prioritātes nereti ir pretrunīgas, kas rada savstarpējo reģionālo sacensību par ES līdzekļiem. Tādējādi no ES līdzekļu izmantošanas netiek panākts vislielākais ieguvums, jo reģionu starpā nenotiek sadarbība un sinerģija.</i> 	<p>ES savā reģionālās politikas ietvarā turpinās atbalstīt teritoriālo sadarbību, skaidri norādot sadarbības sagaidāmos rezultātus, tiecoties uz lielāku sadarbību starp reģionālajām un valsts pārvaldēm ES mērķu īstenošanā, atbilstību starp ES, reģionu un dalībvalstu stratēģiskajiem mērķiem un radot pēc iespējas lielāku saliedētību reģionu starpā. Viena no ES prioritātēm reģionālajā politikā varētu būt saistīta ar ES Stratēģiju Baltijas jūras reģionam, attiecībā uz kuru varētu tikt mēģināts panākt ciešāku saistību ar citiem ES ilgtermiņa plānošanas dokumentiem un tajos norādītajiem mērķiem un sagaidāmajiem rezultātiem.</p>	<p>Nemot vērā to, ka Latvija vienā prezidentūras trio būs kopā ar Itāliju un Luksemburgu, Latvijai svarīgi būs pārstāvēt Baltijas jūras reģiona valstis. Šajā ziņā viens no Latvijas mērķiem varētu būt saistīts ar ES Stratēģiju Baltijas jūras reģionam, īpaši tādēļ, ka 2015. gadā ir paredzēta Stratēģijas vidus termiņa izvērtēšana, kam vajadzētu ietvert Stratēģijas nozīmes un ietekmes novērtēšanu, kā arī tās attīstības perspektīvu identificēšanu Eiropas teritoriālās sadarbības kontekstā.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Reģionālais atbalsts Eiropā tiek sadalīts nevienlīdzīgi <i>Vairākās jaunajās ES dalībvalstīs atrodas vieni no mazāk attīstītākajām reģioniem ES. Šīs valstis uzstāj uz kohēzijas politikas piemērošanu šo nabadzīgo reģionu vajadzībām – piešķirot proporcionāli lielākus līdzekļus ES nabadzīgākajiem reģioniem. Bet ES lielvalstis, kuru maksājumi veido lielāko daļu ES budžeta, nav ieinteresētas savu iemaksu ES budžetā aizplūšanai reģioniem citās valstīs, jo šo valstu sabiedrības politiķiem pieprasa, lai nodokļu maksātāju nauda nevis aizplūst citām ES dalībvalstīm, bet atgriežas pašām lielvalstīm.</i> 	<p>Diskusijas par kohēzijas finansējuma sadalījumu starp dalībvalstīm nerimsies. Prognozējams, ka šajā sakarā arī 2015. gadā būtiska reģionālās politikas tendence tādējādi būs diskusijas par turpmākajām nepieciešamajām kohēzijas politikas reformām, izvērtējot pēc 2013. gada izstrādātās kohēzijas politikas darbību un rezultātus.</p>	
<ul style="list-style-type: none"> Lauku reģioni nav konkurētspējīgi <i>Lauku reģioni, kuros nav attīstīta rūpniecība, nav konkurētspējīgi, salīdzinot ar lielajām pilsētām un reģioniem, kuros rūpniecība saglabājusies no padomju laikiem.</i> 		<p>Lielākā daļā ES valstu, tostarp arī Latvijā, zemā konkurētspēja ierobežo lauku reģionu attīstības iespējas, jo cilvēki aizplūst uz konkurētspējīgākiem reģioniem, tādēļ reģioni zaudē to galveno resursu – darbaspēku, kas varētu celt šo reģionu konkurētspēju.</p> <p>Tādēļ viens no reģionālās politikas mērķiem Latvijā varētu būt ES mazāk attīstīto reģionu konkurētspējas veicināšana, ko plānots sasniegt, attīstot uzņēmējdarbību, kas nodrošinātu katra reģiona konkurētspējīgāko nozaru attīstību.</p>
Jautājumi diskusijai		
<ul style="list-style-type: none"> Kā varētu mainīties ES reģionālās politikas dienaskārtība pēc 2015. gada? Kādi varētu būt priekšlikumi kohēzijas politikas efektivitātes palielināšanai, lai samazinātu reģionālās attīstības atšķirības valstu un to reģionu starpā? Kā visefektīvāk panākt izmaiņas ES reģionālajā politikā, izmantojot dalībvalstu intereses un sasniedzot Latvijas mērķus - padarot lauku reģionus konkurētspējīgākus un samazinot reģionu attīstības atšķirības? 		

5. Tieslietas un iekšlietas

Globālās/ES tendences un problēmas	ES darba kārtības aktualitātes	Latvijas politikas prioritātes
<ul style="list-style-type: none"> Atšķirīgā pieeja krimināllietu un civillietu izskatīšanas kārtībai <p><i>ES dalībvalstīs ir atšķirīga krimināllietu un civillietu izskatīšanas kārtība. Atšķiras pierādījumu iegūšanas, lietu izskatīšanas un sodu piešķiršanas kārtība. Tas savukārt traucē kontroles institūciju un tieslietu sistēmas sadarbību, jo nav izveidota vienota pieeja, ka risināt konkrētas problēmas.</i></p>	<p>Viena no ES prioritātēm būs savstarpējās uzticešanās veicināšana un atsevišķu tiesību jomu harmonizācija, kas paredz civiltiesību procesu savietojamības veicināšanu un tiesību aktu tuvināšanu. Savukārt krimināltiesību jomā var prognozēt procesu harmonizāciju un sadarbības veicināšanu.</p>	<p>Lai gan dalībvalstu tiesu iekārtu nepilnības ir nacionāla līmeņa jautājums, Latvija varētu aktualizēt sadarbības un pieredzes apmaiņas nepieciešamību ES dalībvalstu starpā tiesu sistēmu reformu īstenošanā, kā arī tiesu sistēmu efektivitātes uzlabošanā, kas ietver gan e-risinājumu izmantošanu, gan tiesību aktu atjaunošanu, gan starpresoru sadarbības mehānismus.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Smago noziegumu izplatība <p><i>Šengenas zonā, nodrošinot brīvu personu kustību, tiek atvieglota pārrobežu noziedzīgā darbība un noziedzības pārnese starp valstīm. Arvien aktuālāki kļūst jautājumi par cilvēku tirdzniecības, bērnu seksuālās izmantošanas, kibernetizācijas, finanšu noziedzības un terorisma izplatību.</i></p>	<p>Viena no ES prioritātēm būs ES līmeņa smago noziegumu un organizētās noziedzības ierobežošana, kas paredz uzlabot tiesību aktus, sekmēt partnerību ar privāto sektoru un īstenot valstu starptautisko sadarbību.</p>	<p>Viena no Latvijas prioritātēm varētu būt ES valstu sadarbības veicināšana organizētās noziedzības apkarošanā, ņemot vērā ne tikai praktisku sadarbības mehānismu uzlabošanu, bet arī tiesu sistēmu un atsevišķu tiesību aktu harmonizāciju. Tāpat nepieciešams uzlabot Šengenas zonas valstu sadarbību saistībā ar preventīvajiem pasākumiem organizētās noziedzības izplatības ierobežošanai.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ES ārējo robežu pārvaldes nepilnība <p><i>ES dalībvalstu starpā nepilnīgi tiek risināti jautājumi par ārējām robežām. Tāpat, atšķirīgo robežu problēmu dēļ nepietiekami tiek sekmēta pieredzes apmaiņas un sadarbības programmu nodrošināšana.</i></p>	<p>Viena no ES prioritātēm būs ES ārējo robežu integrētas pārvaldes nodrošināšana. Tā paredz ārējo robežu kontroles un migrācijas pārvaldes sistēmu pilnīgu ieviešanu visās ES dalībvalstīs, kā arī jau esošo sistēmu uzlabošanu.</p>	<p>Šajā ziņā viena no Latvijas prioritātēm varētu būt ES ārējo robežu kontroles uzlabošana, veicinot ES migrācijas un ārējo robežu kontroles sistēmu ieviešanu un apzinot iespējas uzlabot ES aģentūras Frontex darbu.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Starptautu migrācijas pārvaldes nepilnība <p><i>ES nepilnīgi tiek ierobežota nelegālā migrācija, kā arī nav pietiekami nodrošinātas migrantu tiesības. Lai gan ES līmenī tiek veikta virkne pasākumu šo problēmu risināšanai, lai to veiksmīgi īstenotu, ir nepieciešama nepārtraukta darbība risku ierobežošanā un risinājumu turpmākā uzlabošanā.</i></p>	<p>Viena no ES prioritātēm ir nelegālās migrācijas ierobežošana un migrantu tiesību aizstāvība. Ir nepieciešams uzlabot ES dalībvalstu sadarbību šo problēmu risināšanā, veicināt sadarbību ar trešajām valstīm, uzlabot patvēruma sistēmu un sasaistīt migrācijas politiku ar citiem ES politikas virzieniem.</p>	
Jautājumi diskusijai		
<ul style="list-style-type: none"> Kādi jautājumi saistībā ar iekšlietām un tieslietām ES būs visaktuālākie 2015. gadā? Kādas iniciatīvas ES dalībvalstu sadarbībā tieslietu un iekšlietu jomā 2015. gadā būs visaktuālākās? Kā Latvija ES Padomes prezidentūras laikā varētu veicināt sadarbību ES līmenī organizētās noziedzības apkarošanai? Kā efektīvāk kontrolēt nelegālo imigrāciju ES? Cik lielā mērā būtu ierobežojama personu brīvība, lai panāktu lielāku drošību ES iedzīvotājiem? Vai un kā ES būtu jārisina personu virtuālās drošības jautājumi? 		

6. Izglītība, zinātne un kultūra

Globālās/ES tendences un problēmas	ES darba kārtības aktualitātes	Latvijas politikas prioritātes
<ul style="list-style-type: none"> Augstas pētniecības izmaksas globālu problēmu risināšanai <i>ES sabiedrībā arvien aktuālāki kļūst jautājumi, kas attiecas uz globālu problēmu risināšanu. Tās ir jautājumu grupas kā klimats, demogrāfiskās izmaiņas, energoresursu pārvaldība, vides politika utt. Šādu problēmu risināšanai ir nepieciešamas lielas finanšu un cilvēku investīcijas. Lai mazinātu izmaksu apjomu, ES nepieciešama pētniecības sadarbība ar trešajām valstīm (tādējādi sadalot izmaksu slogu), kā arī jaunu pārvaldības mehānismu meklējumi.</i> 	<p>Šajā ziņā ES darba kārtībā būs pētniecības internacionalizācija un pārvaldība, kas saistīta ar starptautiskās sadarbības veicināšanu, lai risinātu globālas sabiedrības problēmas.</p>	<p>Viena no Latvijas prioritātēm varētu būt attiekties uz zinātnes un industrijas sasaisti komerciālu produktu un pakalpojumu radīšanā, piedāvājot meklēt inovatīvus šī jautājuma risinājumus, kas būtu īpaši svarīgi jaunajās dalībvalstīs, kurās ir talantīgi jaunie zinātnieki, bet kurās infrastruktūra ir mazāk attīstīta kā Rietumeiropā.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ES valstīs ir atšķirīga pieeja vispārējās izglītības pārvaldībā <i>ES valstīs tiek īstenoti atšķirīgi izglītības modeļi un tiek pielietotas atšķirīgas mācību metodes. Ņemot vērā, ka ES tiek nodrošināta brīva cilvēku migrācija, tas apgrūrina mācību apguvi tiem jauniešiem, kuri ir mainījuši savas dzīvesvietas uz citu ES dalībvalsti.</i> 	<p>ES politikā aktuāls būs jautājums par vispārējās izglītības sistēmas standartizēšanu, mazinot atšķirības izglītības sistēmās. Pieaug atbalsts studējošo un skolotāju mobilitātei.</p>	<p>Izglītības un zinātnes jomā Latvijas iespējas ietekmēt ES politiku būs ierobežotas, ņemot vērā, ka šīs jomas galvenokārt ir dalībvalstu kompetencē. Tomēr Latvijas prioritāte varētu būt saistīta ar skolotāju kvalifikācijas celšanu un pieredzes apmaiņu, veicinot skolotāju mobilitāti starp ES dalībvalstīm. Tāpat Latvija varētu ES līmenī aktualizēt jautājumu par izglītības sistēmas nozīmi sabiedrības integrācijā, ietverot arī jautājumu sabiedrības noslāņošanas.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Izglītības sistēmas pieejas novecošana un prasmju trūkums, mainot darbības nozari <i>Esošā izglītības sistēma ir balstīta uz zināšanu ieguvu, kas nosaka, ka izglītības sistēmai ir jānodrošina zināšanu ieguve un apmācības to pielietošanai. Bet laikā, kad strauji attīstītas tehnoloģiskās iespējas zināšanu ieguvei, mazāk aktuāla kļūst nepieciešamība pēc tās nodrošināšanas izglītības sistēmās. Papildus tam arvien aktuālāka kļūst tendence ES iedzīvotājiem mainīt sākotnēji izvēlēto darbības nozari, tomēr pašreizējā izglītības sistēma nesekmē veiksmīgu pāreju, jo šādos gadījumos netiek nodrošināta ātra un efektīva zināšanu ieguve.</i> 	<p>Šajā kontekstā ES paredz izglītības sistēmas pārorientēšanos uz prasmēm balstītu izglītību, sekmējot nevis zināšanu ieguvu, bet to pielietošanu. Tāpat ES politikā arvien aktuālāks būs jautājums par mūžizglītības sistēmas uzlabošanu, lai atvieglotu cilvēkiem to darbības nozaru maiņu.</p>	<p>Latvijas prioritāte varētu būt saistīta elastīgākas izglītības sistēmas nepieciešamības aktualizēšanu ES, kas nodrošinātu indivīdiem iespējas darboties vairāk nekā vienā nozarē, koncentrējoties uz globalizācijas laikmetā svarīgāko iemaņu un prasmju attīstīšanu.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Nepieciešamība pēc kultūras mantojuma saglabāšanas <i>Ņemot vērā, ka daļa kultūras mantojuma atrodas apstākļos, kas nesekmē tā turpmāku saglabāšanos, aktuālāka kļūst nepieciešamība pēc tā saglabāšanas nākamajām paaudzēm.</i> 	<p>ES prioritāte varētu būt vienotas rīcībpolitikas nodrošināšana, kas paredz kultūras mantojuma digitalizāciju.</p>	
Jautājumi diskusijai		
<ul style="list-style-type: none"> Kuri problēmjautājumi attiecībā uz izglītību, zinātni un kultūru būs visaktuālākie 2015. gadā? Kurās izglītības, zinātnes un kultūras jomās Latvija ir viskompetentākā un ar pieredzi, ko var izmantot citas ES valstis? Ar kādiem rīcības virzieniem vai pasākumiem varētu papildināt ES kultūras politiku? Kurus jautājumus Latvija varētu izvirzīt par prioritārajiem prezidentūras laikā 2015.gadā? Kā ES līmenī veicināt zinātnes un industrijas sasaisti apstākļos, kad nepieciešamā kapacitāte ideju pārneršanai tirgū realizējamajos produktos un pakalpojumos galvenokārt pieejama transnacionālajām korporācijām? 		

7. Transports un elektroniskie sakari

Globālās tendences un problēmas	ES darba kārtības aktualitātes	Latvijas politikas prioritātes
<ul style="list-style-type: none"> Transporta radītais vides piesārņojums un atkarība no naftas produktiem <i>Transporta nozare ir vislielākais gaisa piesārņotājs pasaulē, jo sektors pamatā balstīts uz naftas produktu izmantošanu, un pilsētās aktīvi tiek izmantoti novecojuši un neefektīvi transporta līdzekļi.</i> 	<p>ES ir izvirzījusi ambiciozus mērķus attiecībā uz siltumnīcefekta izmešu apjoma samazināšanu, kas saistīts ar transporta sektora ietekmes uz vidi samazināšanu, atbalstot dažādu alternatīvo transporta degvielu izmantošanas iespējas ES. Paredzēts ieviest principu, ka „piesārņotājs maksā”, atbalstīt finansiāli visdažādākās iniciatīvas „zaļa” transporta attīstībai un izstrādāt visaptverošu ilgtermiņa degvielas alternatīvu stratēģiju.</p>	<p>Viena no politikas prioritātēm varētu būt saistīta ar transporta energoefektivitātes veicināšana ES, padarot videi draudzīgu, labi izplānotu un sabiedrībā pieejamu un populāru sabiedrisko transportu, kā arī pārejot uz alternatīviem atjaunojamiem degvielu veidiem.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Novecojuši un neatbilstoša infrastruktūra <i>Laba transporta un elektronisko sakaru infrastruktūra reģionā var veicināt ekonomisko izaugsmi, bet ES jaunajās dalībvalstīs infrastruktūra ir novecojusi, nepieejama un bieži vien nesavietojama ar Rietumeiropas standartiem; tas palēnina Eiropas kohēziju un izaugsmes tempus.</i> 	<p>Ņemot vērā, ka investīcijas transporta un elektronisko sakaru infrastruktūrā var kalpot kā viena no izejām no ekonomiskās krīzes, ES savās politikās ir paredzējusi nopietnu ieguldījumu transporta un elektronisko sakaru infrastruktūras attīstībā, kas balstīsies uz augstākas pievienotās vērtības radīšanu ar paredzētajām investīcijām, kā arī kompleksi ņemtu vērā attīstības scenārijus, kas veicina augstāku transporta energoefektivitāti un nodrošina platjoslas interneta pieejamību visā ES teritorijā.</p>	<p>Viena no Latvijas transporta un elektronisko sakaru nozares prioritātēm varētu būt infrastruktūras un tās pieejamības uzlabošana, integrējot vietējos transporta tīklus kopējā ES transporta tīklā un pilnveidojot galveno ES nozīmes transporta koridoru infrastruktūru un veidojot multimodālus savienojumus iedzīvotāju pārvadājumiem, kā arī attīstot elektronisko sakaru infrastruktūras attīstības regulējumu un nodrošinot nepieciešamo infrastruktūru platjoslas pieslēguma pieejamībai mazāk attīstītajos ES reģionos.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Transporta augstās cenas <i>Transporta pakalpojumus bieži vien nodrošina monopoluzņēmumi, tādēļ zemāka konkurence uztur augstas transporta sektora cenas, no kā cieš patērētāji.</i> 	<p>Lai nodrošinātu lielāku konkurenci un patēriņa cenu krišanos, būtiska ES transporta nozares tendence ir turpmākā transporta sektora liberalizācija, atverot jaunus tirgus un nodrošinot aviosatiksmes regulējuma harmonizēšanu ar trešajām valstīm, turpinot tirdzniecības liberalizāciju jūras pakalpojumu nozarē un atverot dalībvalstu vietējo dzelzceļa pasažieru tirgus konkurencei.</p>	<p>Viena no tendencēm Latvijas transporta politikā ir transporta sektora konkurētspējas veicināšana. Šajā ziņā Latvijas prezidentūrā viena no prioritātēm varētu būt saistīta ar brīvas konkurences veicināšanu ES transporta sektorā.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Sastrēgumi un lēna, neefektīva satiksme <i>Aizvien pieaugošā urbanizācija novedusi pie lielākiem sastrēgumiem, siltumnīcefekta gāzu izmešu palielināšanos, gaisa un skaņas piesārņojuma un neefektīvu degvielas resursu izmantošanas.</i> 	<p>Viena no ES transporta politikas aktualitātēm tuvākajā nākotnē būs mobilitātes optimizēšana pilsētās ar integrētu politikas iniciatīvu, videi draudzīgu, inovatīvu un ilgtspējīgu risinājumu palīdzību.</p>	
Jautājumi diskusijai		
<ul style="list-style-type: none"> Kādi ES darba kārtībā esoši problēmjaudājumi nav identificēti? Kādi papildu problēmjaudājumi nav ietverti nedz ES darba kārtībās, nedz Latvijas politikas prioritātēs? Kuri problēmjaudājumi būs visaktuālākie 2015.gadā? Kādas iniciatīvas saistībā ar mobilitātes optimizēšanas risinājumiem pilsētās būs aktuālas 2015.gadā? Cik lielā mērā 2015.gadā būs sekmīgi turpināta transporta sektora liberalizācija un kā tā attīstīsies pēc 2015.gada? Kādas iniciatīvas saistībā ar transporta sektora ietekmes uz vidi samazināšanu būs visaktuālākās 2015.gadā? Kāda pieeja transporta un elektronisko sakaru infrastruktūras attīstībai būs visaktuālākā 2015.gadā? Kurās transporta un elektronisko sakaru nozares jomās Latvija ir viskompetentākā un ar pieredzi, ko var izmantot citas ES valstis? Kuras tendences un problēmjaudājumus Latvija varētu izvirzīt par prioritārajiem prezidentūras laikā 2015.gadā? 		

8. Vide un enerģētika

Globālās/ES tendences un problēmas	ES darba kārtības aktualitātes	Latvijas politikas prioritātes
<ul style="list-style-type: none"> Saimnieciskās darbības rezultātā radušās siltumnīcefekta gāzes veicina globālo sasilstānu <p><i>Ja siltumnīcefekta gāzu, piemēram, oglekļa dioksīda, īpatsvars atmosfērā netiks samazināts, vidējā temperatūra pasaulē paaugstināsies. Līdz ar to tiks aizsākti neatgriezeniski klimata pārmaiņu process. Šī brīža tendences liecina, ka oglekļa dioksīda izmešu apjoms līdz 2020. gadam saglabāsies vai tikai nedaudz samazināsies.</i></p> <p><i>Lai gan tiks izmantotas arvien efektīvākas tehnoloģijas un palielināsies no atjaunojamajiem energoresursiem saražotās enerģijas apjoms, pieprasījums pēc fosilajiem energoresursiem, it īpaši dabasgāzes, saglabāsies. Kopumā energoresursu pieprasījuma kāpumu pasaulē galvenokārt ietekmēs ekonomiskā izaugsme iādās attīstības valstīs kā Ķīna, Indija un Brazīlija.</i></p>	<p>ES Klimata un enerģētikas paketē definēti tā saucamie „20/20/20” mērķi, kas jāsasniedz līdz 2020. gadam:</p> <ul style="list-style-type: none"> - samazināt SEG emisijas par vismaz 20 % salīdzinot ar 1990. gadu; - līdz 20 % palielināt atjaunojamo energoresursu īpatsvaru kopējā ES enerģijas patēriņā; - par 20 % paaugstināt energoefektivitāti. <p>Paredzams, ka saistībā ar siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu ES tiks:</p> <ul style="list-style-type: none"> - stiprināta emisijas kvotu tirdzniecības sistēma, palielinot to nozaru skaitu, kas ietvertas emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā; - veicināts efektīvāks atjaunojamās enerģijas ražošanas process, kurā izmantotas labākās pieejamās tehnoloģijas; - veicināta oglekļa uztveršanas un uzglabāšanas (CCS) tehnoloģijas izmantošana, lai enerģijas ražošana no fosilajiem energoresursiem kļūtu videi draudzīgāka. 	<p>Viena no Latvijas politikas prioritātēm vides un enerģētikas jomā varētu būt saistīta ar energoefektivitātes paaugstināšanu ES, īpašu uzmanību pievēršot:</p> <ul style="list-style-type: none"> - energoefektīvai siltumenerģijas ražošanai un pārvadei; - transporta sektoram; - mājokļu renovācijai, noteiktu energoefektivitātes standartu sasniegšanai; - ilgtspējīgi ģenerētas un izmaksu ziņā konkurētspējīgas enerģijas ražošanai no atjaunojamajiem energoresursiem.
<ul style="list-style-type: none"> Pašreizējie ES iedzīvotāju produktu un pakalpojumu patēriņš paradumi nav ilgtspējīgi <p><i>Eiropā tiek patērēti vairāk resursu nekā lielākajā daļā citu pasaules reģionu, un pašreizējā tendence norāda uz arvien lielāku resursu izmantošanu, proti, iedzīvotāji izvēlas lielākas dzīvojamās platības, arvien vairāk pārvietojas ar automašīnām un, patērējot produktus, rada arvien vairāk atkritumu. Enerģijas patēriņa ziņā vislielākais kāpums līdz 2020. gadam būs novērojams transporta nozarē.</i></p>	<p>Paredzams, ka ES darba kārtībā 2015. gadā un vēlāk aktuāls būs jautājums par efektīvu resursu izmantošanu.</p> <p>Šajā ziņā varētu tikt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - veicināta efektīvātes paaugstināšana energoresursu ražošanā un izmantošanā; - veicināta produktu un pakalpojumu ilgtspējīga patērišana. 	
<ul style="list-style-type: none"> ES enerģijas tirgus ir fragmentēti, un mazina enerģētisko drošību un efektivitāti <p><i>ES dalībvalstu gāzes un elektroenerģijas tirgi šobrīd nav pietiekami integrēti ne regulējuma, ne savstarpējo savienojumu ziņā. Šāda situācija nozīmē augstākas izmaksas patērētājiem un lielāku atsevišķu ES dalībvalstu atkarību no dažiem energoresursu piegādātājiem.</i></p>	<p>Paredzams, ka ES politika vidējā un ilgtermiņā būs vērsta uz ES enerģijas tirgus stiprināšanu, mazinot ES atkarību no trešo valstu energoresursu piegādēm.</p> <p>Lai to panāktu, ir paredzēti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - panākt ES dalībvalstu enerģijas tirgu un energotīklu savienošānu, īstenojot pārrobežu energoinfrastruktūras projektus, kā arī palielinot patērētāju iespējas izvēlēties energopiegādātājus; - integrēt ES dalībvalstu un to kaimiņvalstu enerģijas tirgus un to tiesiskos regulējumus; - sadarboties ar nozīmīgākajiem energoresursu piegādātājiem un tranzīvalstīm, piemēram, energoefektivitātes un tehnoloģiju jomās. 	<p>Viena no Latvijas politikas prioritātēm varētu būt ES enerģētiskās drošības un neatkarības veicināšana. Latvijai galvenokārt vajadzētu pievērsties:</p> <ul style="list-style-type: none"> - energoefektivitātes uzlabošanai; - enerģijas piegādes avotu dažādošanai; - atjaunojamo energoresursu izmantošanas palielināšanai; - enerģijas tirgu integrēšanai Baltijas jūras reģionā.
<ul style="list-style-type: none"> Vides kvalitāte Baltijas jūras reģionā <p><i>Baltijas jūra nespēj viegli absorbēt piesārņojumu, kuru izraisa jūras ūdenī nokļuvušās barības vielas, kā arī nitrāti un fosfāti, kas jūrā nonāk, piemēram, intensīvas lauksaimnieciskās ražošanas dēļ. Līdz ar to katru gadu vērojama eutrofikācija jeb toksisko aļģu ziedēšana.</i></p>		<p>Viena no Latvijas politikas prioritātēm varētu būt saistīta ar pasākumiem, kas vērsti uz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - eutrofikācijas mazināšanu Baltijas jūrā, piemēram, veicinot bioloģisko lauksaimniecību piekrastes teritorijās; - ilgtspējīgu zivju resursu nodrošināšanu Baltijas jūrā; - Baltijas jūras reģiona ilgtspējīgu vietējo centru attīstības atbalsta politiku.
Jautājumi diskusijai		
<ul style="list-style-type: none"> • Kādi problēmjautājumi saistībā ar vidi un enerģētiku ES būs visaktuālākie 2015. gadā? • Kurās vides un enerģētikas jomās Latvijai ir vislielākā pieredze, ko var izmantot citas ES valstis? • Vai un ar kādiem instrumentiem Latvija visefektīvāk varētu veicināt Baltijas jūras valstu sadarbību vides un enerģētikas jomā ES prezidentūras laikā? • Kas jāpaveic institucionālajā uzbūvē, lai notiktu kvalitatīva lauksaimniecības, transporta, industriālās vides un enerģijas politiku konverģence Latvijā? Kādi faktori to raksturotu? • Cik lielā mērā Baltijas jūrā vajadzētu attīstīt vēja parkus? Kas šajā jautājumā Baltijas jūrai ir kopīgs ar Melno jūru, Ziemeļjūru un Vidusjūru? • Kā iegūt un paaugstināt kompetenci ES mēroga problēmu saskatīšanā un izvirzīšanā? Vai risinājums būtu domnīcu (<i>think-tanks</i>) izmantošana, konsultāciju pirkšana, pastāvīgi padomi? 		

9. Ekonomika un finanses

Globālās tendences un problēmas	ES darba kārtības aktualitātes	Latvijas politikas prioritātes
<ul style="list-style-type: none"> Vienotā tirgus nepilnības <i>ES uzņēmējiem mēdz būt apgrūtināta darbība citās ES dalībvalstīs. Tie saskaras ar birokrātiskiem un sociāliem šķēršļiem, kas ierobežo to iespējas. Līdzīgi arī ir ierobežota darbaspēka migrācija, jo ne visas valstis atbalsta brīvu darbaspēka migrāciju, un reizēs, kad atbalsta, darbinieki mēdz saskarties ar apgrūtinātu piekļuvi informācijai un citiem birokrātiskiem šķēršļiem.</i> 	<p>Viena no ES prioritātēm ir vienotā tirgus attīstīšana, kas paredz atvieglot uzņēmējdarbības un darba tirgu vidi. Tāpat būtisks būs jautājums par esošo vienotā tirgus nosacījumu īstenošanas efektīvu uzraudzību.</p> <p>Ņemot vērā, ka daļā dalībvalstu ilgstoši ir paaugstināts bezdarbs, pastāv paaugstināts risks, ka tās varētu īstenot protekcionisma politiku. Tā galvenais iemesls ir saistīts ar to, ka šādos apstākļos argumenti par brīvas tirdzniecības pozitīvo ietekmi uz valstu strukturālajiem ekonomiskajiem aspektiem nav pārliecinoši, ja pretnostatīti īstermiņa makroekonomiskajiem ieguvumiem. Tomēr šādas tendences nevaradzētu pieļaut, jo makroekonomiskās problēmas jārisina ar makroekonomiskajiem instrumentiem.</p>	<p>Viena no Latvijas prioritātēm varētu būt saistīta ar uzņēmējdarbības vides uzlabošanu un droša un uz ilgtspējīgu ekonomikas attīstību orientēta finanšu sektora nodrošināšanu. Attiecībā uz uzņēmējdarbības vidi būtu svarīgi paātrināt ES fondu apguvi, kā arī veicināt uzņēmējiem nepieciešamo finansēšanas avotu – aizdevumu, garantiju, riska kapitāla un uzsākšanas kapitāla – pieejamību</p> <p>Tāpat Latvijai kā mazai valstij efektīva vienotā tirgus funkcionēšana ir īpaši svarīga. Tāpēc vajadzētu panākt, ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tiek kontrolēta dažādu neformālu preču tirdzniecības ierobežojumu pielietošana, pārāk brīvi traktējot vides prasības, patērētāju, kā arī vides aizsardzības mērķus. Tāpat būtu nepieciešams rast risinājumu dažādu privātu institūciju, piemēram, tirdzniecības tīklu palielinātas ietekmes mazināšanai, kas ļauj tiem neformāli īstenot protekcionisma politikas mērķus, kavējot citu valstu ražojumu pieeju tirgiem; • tiek turpināta pakalpojumu tirdzniecības šķēršļu samazināšana, kas tika iesākta ar t.s. pakalpojumu direktīvu, bet netika īstenota konsekventi.
<ul style="list-style-type: none"> Starptautiskās tirdzniecības iespējas un riski <i>Sekmējot starptautisko tirdzniecību, ES uzņēmējiem tiek atvieglota piekļuve pārrobežu tirgiem. Lai ES uzņēmēji varētu veiksmīgi īstenot savas iespējas ārpus ES robežām, ir nepieciešams nodrošināt vidi, kur tīktu sekmēta godīga un atvērta tirgus darbība.</i> 	<p>Viena no ES prioritātēm ir ārējās politikas instrumentu sekmīga izmantošana, kas paredz tirdzniecības un starptautiskās ekonomikas sekmēšanu, dalībvalstu interešu aizstāvību un tirdzniecības šķēršļu samazināšanu.</p> <p>Kopš 2001. gada ES piedalās Pasaules Tirdzniecības organizācijas Dohas sarunu raundā, lai vienotos par daudzpusējās tirdzniecības liberalizāciju, it īpaši ar attīstības valstīm. ES mērķis ir panākt līdz šim iestrēgušā Dohas sarunu raunda pabeigšanu, kas iespējas ES uzņēmējiem realizēt savus produktus un pakalpojumus jaunos tirgos.</p>	<p>Tā kā Latvijai tās ģeogrāfiskā novietojuma dēļ tirdzniecība ar ne-ES valstīm ir ļoti nozīmīga, īpaši tirdzniecība ar pakalpojumiem, tad var tikai piebilst, ka ne tikai tālāka iekšējā tirgus nostiprināšana, bet arī tirdzniecības liberalizācija ar trešajām valstīm ir īpaši svarīga. Latvijas interešu sasniegšanai jāizmanto ES kā liela tirdzniecības bloka ietekme, jo mūsu iespējas divpusēji ietekmēt tādas lielvalstis kā, piemēram, Krievija un Ukraina ir ierobežotas.</p> <p>Latvijas prioritāte tādēļ varētu būt saistīta ar Austrumu partnerības un tirdzniecības veicināšanu ar NVS valstīm, lai atvieglotu piekļuvi šo valstu tirgiem, kā arī NVS valstīs pieejamajām izejvielām un energoresursiem.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ES fiskālās pārvaldības nepilnības <i>Ekonomiskā recesijas ir palīdzējusi identificēt ES dalībvalstu savstarpējo atkarību un neilgtspējīgo dalībvalstu parāda pieaugumu. Tas liecina, ka ES līmenī ir nepieciešams īstenot rīcības plānu, kas būtu vērsts uz šo fiskālo risku ierobežošanu.</i> 	<p>Viena no ES prioritātēm ir fiskālās uzraudzības un Stabilitātes un izaugsmes pakta noteikto prasību īstenošana, kas paredz daudzpusēju pārskatu ieviešanu un ilgadējo stabilitātes un konverģences programmu iesniegšanu, kas mazinātu fiskālos riskus. Tuvāko gadu laikā saglabāsies ES valstu parāda samazināšanas nepieciešamība. No vienas puses, ir jāveic izdevumu struktūras pārstrāde, kas paredz līdzekļu novirzīšanu izaugsmi veicinošās jomās, un, no otras puses, jāsekmē budžeta ieņēmumu daļa, kas ietver nodokļu sistēmas uzlabošanu. Tāpat arī ir jāveic reformas, kas saistītas ar fiskālo konsolidāciju un ilgtermiņa finansiālās stabilitātes nodrošināšanu.</p>	<p>Latvijas mērķis varētu būt saistīts ar fiskālās disciplīnas ievērošanu un ekonomikas attīstības veicināšanu, kā arī valsts pārvaldes efektivitātes palielināšanu, pakalpojuma kvalitātes uzlabošanu un augstas izmaksu pievienotās vērtības (<i>value for money</i>) nodrošināšanu, lai tādējādi panāktu efektīvu fiskālo pārvaldi.</p> <p>Būtiska nozīme nākotnē būs tam, kā ES atrisinās šībrīža krīzi, proti, cik lielā mērā parādu problēmu mēģinās risināt ar inflācijas, cik – ar stingrākas fiskālās disciplīnas palīdzību. Ilgtermiņā Latvijai, tāpat kā eiro zonai kopumā, ir nepieciešama monetārā stabilitāte, kas ietver zemu inflāciju kā ilgtspējīgas izaugsmes nosacījumu. Tomēr, ņemot vērā, ka Latvijas neto ārējais parāds lielākoties ir eiro valūtā, īslaicīgs paaugstinātas inflācijas periods Latvijai palīdzētu samazināt šo parādu.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ES finanšu sistēmas nestabilitāte <i>Ekonomiskās recesijas iespējami palielinājušies finanšu riski ES, kas ir mazinājis investoru vēlmi ieguldīt tirgos.</i> 	<p>Viena no ES prioritātēm ir veikt finanšu sistēmas reformas, kas ietver finanšu tirgu regulējuma uzlabošanu, nosakot uz caurskatāmību, stabilitāti un atbildību orientētus noteikumus. Tāpat paredzēts stiprināt finanšu institūciju pārvaldību, kā arī izstrādāt politiskās nostādnes, kas būtu vērsta uz turpmāku finanšu risku iespējamības samazināšanu.</p>	<p>Šobrīd Latvijai finanšu stabilitātes jautājumi ir mazāk aktuāli nekā eiro zonas valstīm, ņemot vērā to, ka Latvijas finanšu sistēmas „kodola” stabilitāti pamatā nodrošina tā piederība Ziemeļvalstu finanšu sistēmai – atrašanās ārpus eirozonas šobrīd drīzāk ir priekšrocība tādā ziņā, ka ir mazāki noguldījumu bēgšanas vai arī pārmērīgas ieplūdes riski.</p> <p>Tomēr līdz 2015. gadam Latvija varētu būt pievienojusies eiro zonai. Tāpat nav šaubu, ka nestabilitāte eiro zonas banku sistēmā būtu drauds mūsu ekonomikai, jo šī nestabilitāte var ietekmēt ekonomisko aktivitāti mūsu eksporta tirgos, tāpat ietekmēt mūsu ekonomiku caur ārējās tirdzniecības „kanālu”.</p>
Jautājumi diskusijai		
<ul style="list-style-type: none"> • Kādi jautājumi saistībā ar ekonomiku un finansēm ES būs visaktuālākie 2015. gadā? • Vai un kā Latvija ES Padomes prezidentūras laikā varētu izmantot savu pieredzi ekonomiskās krīzes pārvarešanā? • Kā panākt ES izaugsmi apstākļos, kad lielai daļai ES dalībvalstu ir ievērojamas parādsaistības? 		

10. Konkurētspēja

Globālās tendences un problēmas	ES darba kārtības aktualitātes	Latvijas politikas prioritātes
<ul style="list-style-type: none"> Inovāciju sistēma <p><i>Konkurētspējīgu pakalpojumu un produktu ar augstu pievienoto vērtību nodrošināšanai ilgtermiņā ir nepieciešama attīstīta inovāciju sistēma. Pašreizējā tendence liecina, ka ES inovāciju jomā atpaliek no ASV un Japānas, un lielākās attīstības valstis (Brazīlija, Indija, Ķīna) strauji kāpina savus ieguldījumus pētniecībā un attīstībā. Galvenās problēmas nepietiekamai ES attīstībai inovāciju jomā ir saistītas ar finansējuma pieejamību, dārgām patentēšanas izmaksām, trūkumiem izglītības sistēmās un neveicojušu tiesisko regulējumu.</i></p>	<p>ES atbilde uz šiem izaicinājumiem ir ietverta stratēģijas <i>Eiropa 2020</i> pamatiniciatīvā „Inovāciju savienība”, kuras ietvaros paredzēts būtiski veicināt pētniecības un inovāciju lomu ES gan uzņēmējdarbības jomā, gan arī publiskās pārvaldes jomā, palielinot finansējumu, kā arī attīstot pētniecības, augstākās izglītības un uzņēmējdarbības saistīti.</p>	<p>Veikt stratēģijas Eiropa 2020 pamatiniciatīvas „Inovāciju savienība” ieviešanas izvērtēšanu vidusposma pārskata ietvaros ES dalībvalstu līmenī, īpaši aktualizējot inovāciju sistēmas uzlabošanu un integrāciju augstāk un mazāk attīstītu ES dalībvalstu starpā (t.sk., Baltijas jūras reģionu izmantojot kā testpiemēru (<i>test-case</i>)), kā arī veicinot visa reģiona valstu ciešāku integrāciju zinātnes un uzņēmējdarbības saistītos jomā.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Rūpniecība un pakalpojumi <p><i>Lai ES būtu globāli konkurētspējīgs reģions un nodrošinātu ilgtspējīgu izaugsmi, ir jāattīsta zināšanu ietilpīga rūpniecība un pakalpojumu nozare. Ņemot vērā to, ka Eiropas sabiedrības noveco, nākotnē mazākam skaitam darbaspējīgo iedzīvotāju būs jānodrošina lielāku skaitu vecāka gadagājuma iedzīvotāju. Šo problēmu varēs atrisināt, ja ES rūpniecības politika koncentrēsies uz tehnoloģiski sarežģītu un inovatīvu iekārtu un procesu pielietošanu, kas radīs augstāku pievienoto vērtību. Tas pats attiecas arī uz pakalpojumu sektoru.</i></p>	<p>ES rūpniecības politika nākotnē paredz izanalizēt ES un dalībvalstu nozaru politikas un izstrādāt individuālu pieeju katrai nozarei, nodrošinot politiku saskaņotību ES līmenī. Tāpat ES paredz turpmāk stiprināt vienoto tirgu gan nodrošinot intelektuālā īpašuma tiesību ieviešanu, gan piemērojot tādas ES standartus, kas sekmē rūpniecības efektivitāti, nevis rada papildu administratīvo slogu. Attiecībā uz pakalpojumu sektoru Pakalpojumu direktīvas pilnīga ieviešana visās ES dalībvalstīs varētu dot impulsu izaugsmei, jo, mazinot administratīvos šķēršļus, tiktu atvieglots pakalpojumu uzņēmumu darbs ārpus vienas dalībvalsts robežām.</p>	<p>Pirmkārt, nodrošināt efektīvu un godīgu konkurenci ES līmenī, t.sk. stiprinot nacionālo konkurenci uzraugošo institūciju kapacitāti un pārrobežu sadarbību. Otrkārt, ES konkurētspējas paaugstināšanai un izaugsmes veicināšanai nepieciešams mazināt šķēršļus, kas traucē jaunu uzņēmumu veidošanu un esošo uzņēmumu paplašināšanos. Nepieciešams dažādot finanšu tirgus, ar mērķi mazajiem un vidējiem uzņēmumiem atvieglot piekļuvi finansējumam. Nepieciešams vienkāršot uzņēmumu attiecības ar publiskajām institūcijām, piemēram, plaši ieviešot e-pārvaldības instrumentus. Treškārt, paaugstināt energoefektivitāti, tiešā veidā tiktu veicināta uzņēmēju konkurētspēja, jo tiktu mazinātas ražošanas izmaksas. Ceturtkārt, būtiski ir panākt Pakalpojumu direktīvas ieviešanu, lai pilnībā tiktu izmantots Eiropas pakalpojumu tirgu izaugsmes potenciāls.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Darbaspēka kvalitāte un migrācija <p><i>Prasmes un mobilitāte ir pamatā efektīvai līdzsvara panākšanai starp darbaspēka pieprasījumu un piedāvājumu gan dalībvalstu iekšienē, gan visā ES. Zemās darbaspēka mobilitātes un nepietiekamas prasņu kvalitātes dēļ ir novērojama situācija, ka vienlaikus ir reģioni ar ilglaicīgi augstu bezdarba līmeni un reģioni, kuros darbaspēks ilgstoši trūkst.</i></p>	<p>ES Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm paredz izskatīt situāciju attiecībā uz īpaši mobilām profesionālajām kategorijām, piemēram, pētniekiem, kas iesaistījušies algotā pētniecības darbā, lai atvieglotu to ģeogrāfisko un starpnozaru mobilitāti. Tomēr papildus ir nepieciešama vispārēja ES iedzīvotāju prasņu uzlabošana, kas ir pamatā, lai ES ekonomika kļūtu „gudrāka”, un tās darbaspēks kopumā – mobilāks.</p>	<p>Nelīdzsvarotas ekonomikas izaugsmes situācijā ir nepieciešama darbaspēka starpvalstu migrācija. Ir jāatbalsta vienotas un pārskatāmas ES migrācijas politikas izstrāde, īpašu uzmanību pievēršot tāda mehānisma izveidei, kas mazinātu iekšējo ES migrācijas plūsmu negatīvo ietekmi. Proti, tendence pastiprinātai darbaspēka migrācijai no mazāk attīstītajām vai ilgstošā recesijā esošajām dalībvalstīm uz ekonomiski attīstītākām un stabilākām dalībvalstīm negatīvi ietekmē ekonomiski vājāko ES valstu, tostarp Latvijas, konkurētspēju un sociālā atbalsta mehānismu ilgtspēju. Viens no risinājumiem varētu būt, piemēram, labvēlīgāka ES fondu pārdale, kā arī zināmu laiku daļu no emigrējušo ienākumu nodokļa novirzīt valstij, no kuras attiecīgais ES iedzīvotājs ir emigrējis.</p>
<ul style="list-style-type: none"> ES finanšu stabilitāte <p><i>Stabila finanšu sistēma ir pamatā ilgtspējīgas konkurētspējas panākšanai. Šajā ziņā būtiski ir, lai ES tiktu ievēroti fiskālās disciplīnas noteikumi. Finanšu nestabilitāte ne tikai bremzē izaugsmi, tā vājina politisko stabilitāti un saasina protekcionisma draudus ES dalībvalstu starpā, kas atkal samazina reģiona kopējo konkurētspēju, izaugsmes potenciālu un iedzīvotāju dzīves kvalitāti.</i></p>	<p>Kā panākt ES fiskālās disciplīnas noteikumu, kas ietverti gan Stabilizācijas un izaugsmes paktā un paktā „Eiro Plus”, gan Fiskālās disciplīnas līgumā (<i>Fiscal compact</i>), ieviešanu.</p>	<p>Latvija ir ieinteresēta, lai fiskāli nedisciplinētās ES valstis vidējā termiņā pārliecinoši virzītos uz sabalansētām un ilgtspējīgām fiskālās politikas īstenošanu, kas stiprinātu ES ekonomikas stabilitāti, veicinātu izaugsmi un panāktu zemākas procentu likmes.</p>

Jautājumi diskusijai

- **Kādi jautājumi attiecībā uz ES konkurētspēju būs visaktuālākie 2015. gadā?**
- **Kāds ir „iztikas minimums”, lai inovāciju politikas iniciatīvas dotu taustāmus rezultātus? Kā ekonomiski mazas valstis var līdzvērtīgi sadarboties ar spēcīgajām valstīm?**
- **Ar kādiem instrumentiem visefektīvāk stiprināt ES vienoto tirgu?**
- **Kā mazināt ES iekšējo migrācijas plūsmu negatīvo ietekmi uz emigrantu izcelsmes valstu konkurētspēju un ilgtspēju, nemazinot indivīdu tiesības brīvi pārvietoties?**
- **Kā nodrošināt ES fiskālo stabilitāti un fiskālās stabilitātes kritēriju izpildi?**
- **Kāda tirdzniecības politika īstenojama attiecībās ar NVS valstīm Austrumu partnerības jomā?**